

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/67/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723200102
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6723200102.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Danice Kočičkovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, XXX XX D., zastúpeného advokátom Mgr. Ivanom Bugrim so sídlom Advokátskej kancelárie vo Zvolene, Nám. SNP 23, IČO:42 307 155, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 71 Bratislava – mestská časť Staré mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 5.334,42 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č.k. 7C/4/2023-213 zo dňa 25.05.2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdzuje.

II. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.334,42 Eur v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok) aj povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania (druhý výrok).

1.1 Vychádzal zo žaloby zo dňa 10.01.2023, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 5.334,42 Eur z dôvodu náhrady škody, spôsobenej porušením práva Európskej únie a to porušením Smernice Európskeho parlamentu a rady č. 2003/88/ES zo dňa 04.11.2013 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej v texte aj len „smernica“), žalovaným nesprávne implementovanou do vnútroštátneho poriadku Slovenskej republiky; teda ide o prípad uplatnenia nároku na náhradu škody, vzniknutej žalobcovi ako jednotlivcovi porušením únievého práva žalovaným - Slovenskou republikou, ako členským štátom Európskej únie; žalovaným je preto Slovenská republika, za ktorú koná ministerstvo republiky s poukazom na §135 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej v texte aj len „C.s.p.“) a s poukazom na §11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy. Právne posúdenie nároku na náhradu škody pri absencii explicitnej vnútroštátnej úpravy nároku na náhradu škody z porušenia práva únie jednotlivcovi žalobca oprel analogicky o posúdenie podľa ustanovení slovenského právneho poriadku, upravujúceho vzťahy obsahom a účelom najbližšie, a to o ustanovenia §11 až §13 zákona č. 40/1964 Z.z. Občianskeho zákonníka (ďalej v texte aj len „OZ“).

1.2 Žalobca je príslušníkom hasičského a záchranného zboru (ďalej v texte aj len „HaZZ“) a vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj len „zákon o HaZZ“). Škoda, ktorej náhrady sa touto žalobou žalobca domáha, vznikla v mieste výkonu služobnej činnosti žalobcu, ktorým je Hasičská stanica v meste Zvolen

- t.j. okres Zvolen, pričom tu nastala aj samotná skutočnosť, ktorá zakladá žalobou uplatnený nárok na náhradu škody. Štátnu službu aktuálne vykonáva v služobnej hodnosti nadpráporčík, vo funkcii hasič záchranár, v čate „C“ na Okresnom riaditeľstve HaZZ vo Zvolene, na hasičskej stanici vo Zvolene. Na základe rozhodnutia riaditeľa Krajského riaditeľstva HaZZ v Banskej Bystrici č. 570/1/2003 bol žalobca menovaný do funkcie hasič - príslušník čakateľ dňom 01.11.2003 s určením miesta vykonávania služby Zvolen; rozhodnutím riaditeľa Krajského riaditeľstva HaZZ v Banskej Bystrici č. 570/3/2005 bol žalobca trvale preradený od dňa 06.05.2005 do funkcie hasič záchranár na Okresnom riaditeľstve HaZZ vo Zvolene.

1.3 Služobný čas má rozvrhnutý nerovnomerne (§86 zákona o HaZZ) tak, že jeho týždenný pracovný čas pozostáva zo 17 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje určená 7 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku); s účinnosťou od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti (t.j. v pomere 16/8). Celkom v rámci jednej pracovnej zmeny strávi ako hasič na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín. Okrem určenej pohotovosti, ktorú odpracuje počas každej pracovnej zmeny, mu ako hasičovi môže byť (a aj pravidelne býva) nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v zmysle §92 ods. 2 zákona o HaZZ (ďalej aj „nariadená služobná pohotovosť“), a to napr. v prípade, ak je nevyhnutné zabezpečiť personálnu obsadenosť v mieste výkonu služby v dôsledku absencie niektorého z kolegov, pri rozsiahlych požiaroch, živelných pohromách, resp. iných udalostiach vyžadujúcich zvýšený počet hasičov, na zastupovanie kolegov, ktorí nemôžu nastúpiť do služby z dôvodu náhlych nepredvídateľných okolností a podobne. Obe služobné pohotovosti, či už určená služobná pohotovosť podľa §92 ods. 1 zákona o HaZZ, rovnako ako ani nariadená služobná pohotovosť podľa §92 ods. 2 zákona o HaZZ sa nezapočítavajú do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovostí nie je rozlíšený ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti. Za vykonávanie určenej služobnej pohotovosti (§92 ods. 1 zákona o HaZZ) je hasič odmeňovaný za každú hodinu pohotovosti peňažnou náhradou vo výške 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu (ak je služobná pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň), resp. peňažnou náhradou vo výške 30% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak je služobná pohotovosť vykonávaná v deň služobného pokoja (v deň štátneho sviatku, viď §122 ods. 1 zákona o HaZZ). Podľa výšky náhrady poskytovanej za výkon pohotovosti, ktorá závisí od toho, či je pohotovosť vykonávaná v bežný služobný deň alebo v deň služobného pokoja, je určená služobná pohotovosť označovaná aj ako tzv. „15 %-ná pohotovosť“ a „30 %-ná pohotovosť“. Samotný výkon služobnej pohotovosti je rozdelený na:

- a) aktívnu časť služobnej pohotovosti - v prípade, ak je nahlásený výjazd (pri požiar, živelnej udalosti, havárii a pod.) sa služobná pohotovosť mení na prácu nadčas a
- b) tzv. neaktívnu časť služobnej pohotovosti.

Určené služobné pohotovosti sú určované na čas nočných hodín.

1.4 Do konca roka 2021 (v čase rozvrhu pracovných zmien 17/7) boli služobné pohotovosti vykonávané v čase 22.30 - 05.30 hod., od začiatku roka 2022 (pri rozvrhu pracovných zmien 16/8) sú služobné pohotovosti vykonávané v čase 22.00 - 06.00 hod. V prípade, ak je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa táto služobná pohotovosť na prácu nadčas. Keďže v mieste výkonu služby - na hasičskej stanici vo Zvolene sa striedajú 3 hasičské zmeny - čaty „A“, „B“ a „C“, pracovný čas hasiča je rozvrhnutý tak, že každý tretí deň odslúži každá hasičská zmena 24 hodín a následne majú príslušníci v tejto zmene dva dni voľna. Ide o nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, ktorého časť pripadá na tzv. určenú služobnú pohotovosť (§86 ods. 2 zákona o HaZZ v spojení s §92 ods. 1 zákona o HaZZ). Keďže sa striedajú tri hasičské zmeny - prvá čata „A“, druhá čata „B“ a tretia čata „C“, sú služobné zmeny hasičov (t.j. pracovný čas) rozvrhnuté v zásade tak, že každý tretí deň hasič odslúži (minimálne) 24 hodín v rámci zmeny a následne má dva dni voľna. Vzhľadom na takéto rozvrhnutie služobného času každá hasičská zmena mesačne odslúži aspoň 10 pracovných zmien, pričom v niektorých mesiacoch je to až 11 zmien. V niektorých týždňoch hasiči odslúžia 2 zmeny týždenne (48 hodín) a v niektorých týždňoch na hasiča pripadnú 3 zmeny týždenne (72 hodín), a to v závislosti od toho, na ktoré dni im pripadnú dni služobných zmien v týždni (v prípade, ak hasič má zmenu v pondelok, ďalšie zmeny mu pripadnú na štvrtok a nedeľu, čo sú 3 zmeny v týždni). Pri takto stanovenom rozvrhnutí služobného času má teda hasič stráviť v službe minimálne 240 hodín (pri 10 zmenách za mesiac) až 264 hodín mesačne (pri 11 zmenách za mesiac). Do tohto rozsahu pritom nie sú zahrnuté hodiny nadčasov, keďže častokrát sa stane, že pred koncom služby (napr. o 05.00 hod. ráno) je vyhlásený poplach a je potrebné ísť vykonať výjazd k požiaru, ktorého hasenie trvá 5 hodín - v takomto prípade teda hasič strávi v práci v rámci jednej zmeny 29 hodín nepretržite). Služobný čas hasiča je teda rozdelený tak, že každý hasič v zmenovej službe má za rok (365 dní) pri naplánovanej 24

hodinovej službe na každý tretí deň odpracovať 121,67 zmenových služieb (365 dní/3 zmeny), čo ročne predstavuje priemerne 2.920 odpracovaných hodín (121,67 zmenových služieb x 24 hodinová služba). 1.5 S poukazom na vyššie opísané rozvrhnutie služobného času, ktorého súčasťou je aj určená služobná pohotovosť vykonávaná v mieste výkonu služby (t.j. na hasičskej stanici), žalobca v žalovanom období január 2020 - november 2022 vrátane, len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti (§92 ods. 1 zákona o HaZZ) priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby (teda v tzv. 15 %-nej a 30 %-nej pohotovosti) odpracoval v období od januára 2020 do decembra 2020 vrátane 597,60 hodín, v období od januára 2021 do decembra 2021 vrátane 594,05 hodín, v období od januára 2022 do novembra 2022 vrátane 545,26 hodín, spolu (od 01.01.2020 do 30.11.2022 - ďalej aj „žalované obdobie“) žalobca odpracoval spolu 1.736,91 hodín určenej služobnej pohotovosti.

1.6 Za žalované obdobie žalobca pritom celkom odpracoval spolu 1.981,37 hodín služobnej pohotovosti (určenej + nariadenej), pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času. Žalobcov priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od januára 2020 do novembra 2022 vrátane dosiahol 51,71 hodín týždenne. Počas celého trvania služobnej pohotovosti, t.j. počas všetkých hodín, ktoré odslúži v rámci služobnej pohotovosti, sa ako hasič musí zdržiavať na pracovisku na hasičskej stanici, z tohto miesta sa nesmie vzdaliť a musí byť vždy počas celej doby služobnej pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, vykonáva sa do jednej minúty od nahlásenia, preto musí byť počas služobnej pohotovosti oblečený v služobnej rovnošate a musí byť fyzicky aj psychicky pripravený okamžite vykonať výjazd na miesto určenia. Teda aj napriek tomu, že časť služobnej pohotovosti tvorí aj tzv. „neaktívna časť“, počas ktorej hasiči čakajú na vyhlásenie výjazdu, tak aj tento časový úsek je povinný tráviť na pracovisku a celý čas musí byť okamžite pripravený poskytnúť zamestnávateľovi svoje služby a vykonať služobný zásah. Služobná pohotovosť (všetky hodiny „neaktívnej časti“ služobnej pohotovosti) sa však nezapočítava do pracovného času a tieto odpracované hodiny nie sú považované za odpracovaný čas. Priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia pravidelne značne presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ tak, ako to ustanovuje §85 ods. 2 zákona o HaZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín v zmysle článku 6 písm. b) Smernice. Keďže vnútroštátna právna úprava v zákona o HaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti nie je započítavaná do fondu pracovného času, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 Smernice a judikatúrou Súdneho dvora.

1.7 Smernica predstavuje normu komunitárneho práva, ktorú je Slovenská republika ako členský štát Európskej únie povinná dodržiavať. Zodpovednosť členských štátov a ich orgánov pri aplikácii komunitárneho práva vychádza zo zásady prednosti komunitárneho práva, teda zo zásady, že právne predpisy Európskej únie majú prednosť pred vnútroštátnymi predpismi členských štátov. Na základe princípov prednosti komunitárneho práva a jeho priameho účinku je založená aj zodpovednosť členského štátu v prípade jeho chybného aplikácie alebo opomenutia aplikácie zo strany členského štátu, pričom osoby, ktoré sú takýmto konaním poškodené, sa môžu voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Zodpovednosť štátu v prípade porušenia komunitárneho práva je absolútna a objektívna, členský štát sa jej nemôže za žiadnych okolností zbaviť, ani sa z nej exkulpovať a to bez ohľadu na to, ktorý orgán, konajúci v mene členského štátu, škodu spôsobil. Povinnosť súdov Slovenskej republiky dodržiavať komunitárne právo je pritom explicitne zakotvená aj v právnom poriadku SR v čl.44 ods.1, čl.7 ods.2,5 Ústavy Slovenskej republiky. Skutočnosť, že komunitárne právo má prednosť pred vnútroštátnou úpravou a vnútroštátna úprava nesmie byť v rozpore s komunitárnym právom, vyplýva z konštantnej judikatúry súdneho dvora Európskej únie, napr. rozsudok súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß.

1.8 Zo zásady prednosti a priamej aplikovateľnosti komunitárneho práva vyplýva, že ustanovenia zákona o HaZZ by mali byť v súlade so smernicou, pričom v prípade existencie rozporu medzi ustanoveniami zákona o HaZZ a smernicou má prednosť smernica ako právny predpis vyššej právnej sily. Smernica nebola správne transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z. o HaZZ, ktoré sú potom v rozpore s čl. 6 písm. b) smernice. Zákon o HaZZ umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť služobný čas hasiča tak, že tento pravidelne a sústavne prekračuje smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Obsah pojmu „pracovný čas“ smernica aj judikatúra súdneho dvora a zákon č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore definujú odlišne. Čl. 2 odsek ods. 1 smernice vymedzuje pojem „pracovný čas“ ako akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou; pojem „čas odpočinku“ definuje čl. 2 ods. 2 smernice ako akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Súdny dvor vo svojej judikatúre opakovane konštatoval, že pojem pracovný čas, uvedený v smernici, je autonómny

pojmom práva Európskej únie, ktorý je treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Súdny dvor zároveň vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že rozlišovanie je binárne - buď je určitý čas pracovným časom alebo nie je. Súdny dvor vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že časť pracovnej (služobnej) pohotovosti treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času, pričom rozhodujúcim faktorom pre záver, či sú naplnené znaky pojmu „pracovný čas“ je skutočnosť, že pracovník je povinný byť prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a musí byť k dispozícii v prípade potreby (napr. rozsudok Súdneho dvora C-397/01 zo dňa 05.10.2004 vo veci Bernhard Pfeiffer a rozsudok C-14/04 zo dňa 01.12.2005 vo veci Abelkader Dellas).

1.9 Priamo hasičov sa týka rozhodnutie Súdneho dvora C-518/15 zo dňa 21.02.2018 vo veci Ville de Nivelles, podľa ktorého čl. 17 ods. 3 písm. c) bod iii) smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času sa má vykladať v tom zmysle, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb odchýliť od súboru povinností, vyplývajúcich z ustanovení tejto smernice, vrátane jej čl. 2, ktorý definuje okrem iného „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Čl. 15 smernice 2003/88 sa má vykladať v tom zmysle, že neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali menej reštriktívnu definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v čl. 2 tejto smernice. Čl. 2 smernice 2003/88 sa má vykladať v tom zmysle, že členským štátom neukladá povinnosť určiť odmenu za takú domácu pohotovosť, ako je pohotovosť dotknutá vo veci samej, v závislosti od predchádzajúcej kvalifikácie tohto času ako „pracovného času“ alebo „času odpočinku“. Čl. 2 smernice 2003/88 sa má vykladať v tom zmysle, že časť pracovnej pohotovosti, ktorý pracovník trávi doma s povinnosťou reagovať na výzvu svojho zamestnávateľa do 8 minút, čo do značnej miery ovplyvňuje jeho možnosť venovať sa iným činnostiam, sa má považovať za „pracovný čas“. Zo žiadneho ustanovenia zákona o HaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, pričom v skutočnosti sa tento čas služobnej pohotovosti nezapočítava do pracovného času hasiča.

1.10 Zákon o hasičskom záchrannom zbore neobsahuje ustanovenie obdobné ustanoveniu §96 ods.2 Zákonníka práce, podľa ktorého čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas; v zmysle §12 ods. 6 zákona o HaZZ je úprava §96 ods. 2 Zákonníka práce neaplikovateľná na služobný pomer hasiča, pretože v skutočnosti sa pracovná (služobná) pohotovosť hasičov nezapočítava do pracovného času. Keďže zákon o hasičskom a záchrannom zbore nepovažuje služobnú pohotovosť hasičov za súčasť ich služobného času, v tejto skutočnosti spočíva rozpor zákona o HaZZ s komunitárnym právom - s ustanoveniami smernice, ako aj judikatúrou súdneho dvora; vnútroštátna právna úprava zákona č. 315/2011 Z.z. je v rozpore s čl. 6 písm. e) smernice, pretože umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť služobný čas hasiča tak, že tento pravidelne a sústavne prekračuje smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas; smernica nebola správne, resp. v časti nebola vôbec implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky.

1.11 Zo skutkového stavu a z priložených listinných dôkazov vyplýva, že žalobca ako hasič počas žalovaného obdobia január 2020 až november 2022 odpracoval priemerne pracovný (služobný) čas v trvaní 51,71 hodín týždenne, čo je viac, ako čas povolený smernicou. Za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva únie nesie zodpovednosť členský štát; preto je pasívne vecne legitimovaný v prejednávanej veci žalovaný. Z judikatúry súdneho dvora vyplýva, že povinnosť niesť zodpovednosť štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva únie platí v prípade každého porušenia práva únie členským štátom a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil. Podľa judikatúry súdneho dvora poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody porušením únieového práva zo strany štátu v prípade, ak sú splnené tri podmienky a to, že 1/ cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, 2/ existencia škody a 3/ priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou, spôsobenou poškodeným jednotlivcom. V prípade splnenia všetkých troch vyššie uvedených podmienok je štát povinný napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu (rozsudok súdneho dvora C-46/93 a C-48/93 zo dňa 05.03.1996 vo veci Brasserie du pecheur a Factortame). Porušenie práva únie pre absentujúcu, resp. nesprávnu transpozíciu smernice do zákona o HaZZ je dôsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu štátu, preto je pasívne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody porušením práva únie štát - Slovenská republika, v mene ktorej koná ministerstvo vnútra ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj hasičský a záchranný zbor, pričom bolo tiež aj garantom právnej úpravy, vykonanej zákonom č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore.

1.12 V danom prípade žalobca počas celého žalovaného obdobia pracoval nad stanovený limit, vyplývajúci z čl. 6 písm. b) smernice, preto ide o zjavné porušenie judikatúry súdneho dvora; je splnená

prvá podmienka na uplatnenie práva na náhradu škody porušením úijného práva, t.j. podmienka dostatočnej závažnosti porušenia právnej normy únie. Druhá podmienka - existencia škody – je splnená vzhľadom na to, že síce smernica neobsahuje ustanovenia, týkajúce sa náhrady škody, vzniknutej porušením jej ustanovení, ale z judikatúry súdneho dvora vyplýva, že náhrada škôd, spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv poškodených; náhrada škody musí byť primeraná vzniknutej ujme. Porušením čl. 6 písm. b) smernice bolo a je porušované právo žalobcu na ochranu zdravia, zakotvené aj v čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky; zároveň boli a sú porušované aj žalobcove osobnostné práva na súkromie a rodinný život, garantované čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Je daný základ nároku na náhradu škody, ktorý má v podmienkach slovenského právneho poriadku povahu nemajetkovej ujmy, ktorej sa žalobca domáha. Tretia podmienka - existencia príčinnej súvislosti medzi porušením čl. 6 písm. b) smernice a škodou vo forme nemajetkovej ujmy - je splnená vzhľadom na to, že ak by žalovaný správne prebral ustanovenie čl. 6 písm. b) smernice do zákona č. 315/2001 Z.z., resp. ak by toto ustanovenie smernice reálne a správne aplikoval, nedošlo by k porušeniu práva žalobcu na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, a teda by nedošlo ani ku strate času na odpočinok, na ktorý by mal žalobca nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas v zmysle smernice dodržaný; príčinná súvislosť medzi porušením úijného práva a vznikom škody vo forme nemajetkovej ujmy je daná.

1.13 Žalobca podrobne poukázal aj na spôsob výpočtu náhrady nemajetkovej ujmy. 1.14 Okresný súd vychádzal z ustanovení článku 144 ods.1, 7 ods.2 druhá a tretia veta, ods.5, článku 36 ods.1 písm. c/, d/, e/, článku 40 zákona č.460/1992 Zb. Ústavy SR, §85 ods. 1, 2, §86 ods. 1,2, §91 ods. 1, §92 ods. 1,2 písm. a/, ods.4, §103 ods.1,2,5, §116 ods.1,2, §122 ods.1,2,3, §130, §135e ods.1,2,3 zákona č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore a z Prílohy č.4 bod 6 ku tomuto zákonu, §11 písm. c/ zákona č.575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, z ustanovenia §11, §13 ods. 1,2, §853 ods.1, §100 ods.1,2, §101 Občianskeho zákonníka, z bodu 5, článku 1 ods.1, 2 písm. a/, ods.3, článku 2 ods.1,2,3,5, článku 6 písm. a/, b/, článku 16, článku 17 ods.1,5 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času a článku 2 ods.1,2 Smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci.

1.15 Konštatoval, že smernica 2003/88/ES nebola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná správne. Z ustanovení §85, §86, §92, §93 zákona o Hasičskom a záchrannom zbore vyplýva, že je odlišne definovaný pracovný čas ako v smernici 2003/88/ES. Žalovaný zdôrazňoval, že počas služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, má byť pripravený na výkon práce na požiadanie zamestnávateľa, ale pokiaľ nie je nariadený zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, v mieste vykonávania služobnej pohotovosti je vymedzený priestor na odpočinok a v čase služobnej pohotovosti sa u žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť a napriek tomu vypláca zamestnávateľ žalobcovi dohodnutú odmenu za takto strávený čas, nielen za vykonávanú prácu, ale aj za neaktívnu časť práce, čím kompenzuje to, že v prípade potreby bude žalobca k dispozícii. Nevyvracal tvrdenie žalobcu, že neaktívna časť služobnej pohotovosti sa mu nezapočítava do pracovného času. Žalovaný ďalej argumentoval, že ak by aj súd dospel k záveru, že služobná pohotovosť je pracovným časom a má sa zarátavať do pracovného fondu, nezapočítanie neaktívnej zložky služobnej pohotovosti do fondu pracovného času ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Súd prvej inštancie poukázal na rozdielnú právnu úpravu zákona o Hasičskom a záchrannom zbore a Zákonníka práce č. 311/2001 Z.z., ktorý v §96 ods. 2 explicitne uvádza, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas; takéto ustanovenie v zákone o Hasičskom a záchrannom zbore chýba. Z výpovede žalobcu a stanoviska žalovaného mal súd prvej inštancie za preukázané, že čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času príslušníka Hasičského a záchranného zboru nezapočítava, v čom spočíva rozpor s právom Európskej únie, namietaný žalobcom.

1.16 Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore definuje v §85 ods. 1 služobný čas príslušníka ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu; podľa ods. 2 tohto zákonného ustanovenia je služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne. Služobnú pohotovosť zákon o Hasičskom a záchrannom zbore explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak, z ustanovenia §86 zákona o HaZZ, podľa ktorého môže byť služobný čas príslušníkov HaZZ rozvrhnutý nerovnomerne vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcou určenou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Rozlíšenie pracovného času na výkon štátnej služby a služobnú pohotovosť je zjavné aj z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti. Za výkon služobnej pohotovosti nepatrí hasičovi

služobný príjem, ale osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady, ktorý sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Podľa článku 2 ods. 1,2 smernice 2003/88/ES pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti. Za čas odpočinku považuje smernica akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. V rámci rozhodovacej praxe súdneho dvora EÚ (ďalej aj „súdny dvor“) bolo zdôraznené, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností, vyplývajúcich z ustanovení smernice, vrátane pojmov pracovný čas a čas odpočinku (rozsudok vo veci C-518/15 Ville de Nivelles). Smernica 2003/88/ES neumožňuje, aby členské štáty prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je uvedená v smernici. Ak vnútroštátna úprava v zákone o HaZZ umožňuje zamestnávateľovi nezapočítavať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť príslušníkovi HaZZ služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu, stanovenú článkom 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, súd prvej inštancie konštatoval, že Slovenská republika ako členský štát EÚ nesie pri splnení smernicou vyžadovaných troch podmienok pre priznanie náhrady škody (základ nároku vyplýva z judikatúry súdneho dvora, ktorý vo viacerých prípadoch judikoval, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody.

1.17 Súd prvej inštancie vznesenú námietku miestnej nepríslušnosti súdu žalovaným s poukazom na §19 písm. b) a §42 C.s.p. považoval za nedôvodnú, keďže ku zásahu do práv žalobcu postupom žalovaného došlo v súvislosti s výkonom štátnej služby príslušníka HaZZ v mieste vykonávania štátnej služby v územnom obvode Okresného súdu Zvolen.

1.18 Nesúhlasil s námietkou žalovaného, že na žalobcu ako príslušníka HaZZ sa Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES nevzťahuje. V zozname preberaných právne záväzných aktov Európskej únie k zákonu o HaZZ je uvedená aj Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2002. Podľa bodu 5 úvodných ustanovení Smernice všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Pojem odpočinku sa musí vyjadriť v jednotkách času, t.j. v dňoch, hodinách, resp. ich časti. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálne denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Smernica stanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času. Vzťahuje sa na minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a určité aspekty nočnej práce a práce na zmeny a rozvrhnutie práce. Podľa článku 1 ods. 3 sa Smernica vzťahuje na všetky odvetvia činnosti verejné a súkromné podľa článku 2 Smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto Smernice. Podľa článku 2 Smernice je pracovný čas akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou. Čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Práca na zmeny je akákoľvek metóda organizácie pracovného času na zmeny, pri ktorej pracovníci jeden druhého striedajú na rovnakých pracoviskách podľa určitého rozvrhnutia vrátane rotujúceho rozvrhnutia, pričom pracovný čas môže byť nepretržitý alebo prerušovaný a pre pracovníkov má dôsledok, že v priebehu určitej doby dní alebo týždňov pracujú v rôznom čase. Podľa článku 6 Smernice členské štáty prijímajú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi. Priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Štátna služba žalobcu nevykazuje žiadne osobitosti, ktoré by v štandardnom režime fungovania v rámci plnenia úloh zboru podľa zákona o HaZZ mali zakladať výnimku z pôsobnosti Smernice podľa článku 17.

1.19 Ohľadom náhrady škody okresný súd poukázal na to, že slovenský právny poriadok neobsahuje pravidlá na odškodnenie jednotlivcov pri porušení komunitárneho práva. Nerešpektovaním Smernice žalobcovi vznikla ujma, ktorú je možné analogicky posudzovať podľa §11 a nasledovných OZ, vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti. Vychádzajúc z výpovede žalobcu, z rozpisu jeho pracovnej pohotovosti, z evidencie dochádzky za žalované obdobie a z obsahu výplatných pásov žalobcu za obdobie január 2020 až november 2022 okresný súd konštatoval, že pri určení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, t.j. v čase od januára 2020 do novembra 2022 a v príčinnej súvislosti s porušovaním článku 2 a článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES dlhodobo dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu, a to práva na ochranu zdravia, bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci, práva na súkromný a rodinný život. V dôsledku nerešpektovania Smernice pri rozvrhovaní pracovného času žalobca prišiel o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských aktivít, fyzickej, psychickej relaxácii, čím možno konštatovať aj zásah do osobnostných práv žalobcu.

Na základe uvedeného žalobcovi nepochybne vznikol nárok na primerané odškodnenie. Iba samotné konštatovanie porušenia práv by nespĺnilo funkciu dostatočného zadosťučinenia. Peňažná náhrada je v tomto prípade jednoznačne spôsobilá forma odškodnenia vzniknutej ujmy.

1.20 Na argument žalovaného, že referenčné obdobia január-jún 2020, júl-december 2020, január-jún 2021, júl-december 2021 je potrebné vnímať v kontexte spoločenskej reality v súvislosti s ochorením COVID-19, kedy v Slovenskej republike boli prijaté rôzne opatrenia, bol vyhlásený núdzový stav a vzhľadom na okolnosti osobitnej závažnosti bolo možné za uvedené obdobie odkloniť sa od priznania práv podľa Smerníc, súd prvej inštancie uviedol, že ku všeobecnému konštatovaniu o existencii vyhláseného núdzového stavu v Slovenskej republike v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 žalovaný neuviedol konkrétne skutkové tvrdenia, ktorými by účinne poprel žalovaný nárok čo do dôvodu a výšky, preto uvedené považoval za právne irelevantné.

1.21 Okresný súd za nedôvodnú považoval aj námietku žalovaného o premlčaní nároku žalobcu a neprímeranosť výšky žalobcom vyčísleného nároku. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa §101 OZ. Začiatok plynutia premlčacej doby pri náhrade za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu, objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. K ujme žalobcu dochádzalo každým kalendárnym mesiacom za žalované obdobie (január 2020 až november 2022) tým, že nebol dodržaný limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) Smernice a v priamej príčinnej súvislosti dochádzalo k ujme na právach žalobcu. Žalovaný porušením Smernice nekompenzoval ujmu v služobnom plate žalobcu ku dňu splatnosti mzdy za kalendárny mesiac, vždy 10. deň nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Žalobca si nárok uplatnil počnúc splatnosťou mzdy za mesiac január roku 2020, ktorá bola 10.02.2020. Žaloba bola súdu doručená dňa 10.01.2023, preto nárok žalobcu uplatnený v konaní premlčaný nie je.

1.22 Primeranosť výšky uplatnenej náhrady súd prvej inštancie posudzoval vo vzťahu k ujme, ktorá v dôsledku neúplnej implementácie smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky vznikla žalobcovi; výška priznanej náhrady bola na úvahe súdu. Cieľom a účelom priznania náhrady je satisfakcia za spôsobený zásah do života žalobcu tak, aby náhrada bola adekvátna spôsobenej škode. Žalobca sa v spore domáhal náhrady ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Za primeranú náhradu žalobcu považoval okresný súd finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákona o HaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti, t.j. mimo určenej služobnej pohotovosti. Súd postup žalobcu pri určení peňažnej náhrady považoval za primeraný charakteru zásahu do jeho práv a vzniknutým následkom takéhoto zásahu v živote žalobcu. Žalobca sa podanou žalobou domáhal náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času; nežaloval nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hod týždenne. Súd prvej inštancie stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu, akým ku zásahu došlo, ako aj k následkom v živote žalobcu a to vo vzťahu k porovnateľnému kritériu ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca. Žalobca vykonal prepočet hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do fondu pracovného času v žalovanom období (január 2020 až november 2022), pričom vychádzal z informácií a podkladov získaných od svojho zamestnávateľa (dochádzkový systém), konkrétne v rozsahu 1.736,91 hodín. Keďže za uvedený čas mu bola priznaná odmena nižšia, ako pri určenej služobnej pohotovosti podľa §122 ods. 1 zákona o HaZZ, vyčíslil rozdiel takejto odmeny, ktorý si uplatnil v celkovej výške 5.334,42 Eur. Vychádzajúc z určenia výšky nemajetkovej ujmy ako rozdielu náhrady uvedenej v §122 ods. 1 (15% alebo 30% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) a peňažnej náhrady uvedenej v §122 ods. 2 (vo výške 50% z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku) je v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti počas pracovných dní možné určiť výšku nemajetkovej ujmy ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti podľa §92 ods. 1 zákona o HaZZ za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 15%) a v prípade odpracovanej služobnej pohotovosti podľa §92 ods. 1 zákona o HaZZ za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20% peňažnej náhrady z príslušnej hodinovej sadzby za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku (50% - 30%).

1.23 Okresný súd uzavrel, že peňažná satisfakcia za neoprávnený zásah sa určuje odhadom, nemožno ju vyjadriť presným matematickým výpočtom vzhľadom na špecifickosť zásahu do práv žalobcu a je

závislá od úvahy súdu. Výpočet uvádzaný žalobcom súd posudzoval z pohľadu, či suma, ku ktorej žalobca svojím výpočtom (bod 63 odôvodnenia rozsudku) dospel, je primeranou peňažnou satisfakciou za neoprávnený zásah do práv žalobcu, teda či by súd v rámci svojich úvah, vychádzajúc z hľadísk rozhodných pre posúdenie tohto nároku, odhadom dospel k sume vyššej, alebo nižšej, ako požaduje žalobca. Vzhľadom na špecifickosť zásahu do práv žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie zásahu je žalovaná suma primeraná, zodpovedajúca dostatočnému finančnému zadosťučineniu.

1.24 O trovách konania rozhodol okresný súd podľa §255 ods. 1, §262 ods.1,2 C.s.p. s tým, že o nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa zásady pomeru úspechu v konaní. Pretože bol žalobca v konaní plne úspešný, priznal mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%; o konkrétnej výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný. Z odvolacích dôvodov podľa §365 ods. 1 písm. d), f) a h) C.s.p. v podstate zopakoval svoju obrannú argumentáciu z konania pred súdom prvej inštancie o nedostatku právomoci všeobecného súdu Slovenskej republiky posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov so smernicou Európskej únie a to ani ako otázku predbežnú z dôvodu, že dôsledky aplikácie záveru, vysloveného súdom prvej inštancie o nesprávnej transpozícii smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z. by presiahli predmet tohto súdneho sporu, kde sa posudzuje iba individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy.

2.1 Ak sa súd prvej inštancie nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci patrí posudzovanie takto nastolenej otázky (či zákon č. 315/2001 Z.z. prebral smernicu 2003/88/ES (ne)správne), jeho rozhodnutie vykazuje znaky arbitrárnosti. Súd prvej inštancie sa podľa názoru žalovaného nesprávne vysporiadal so vznesenou námietkou nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, neberúc do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“; v prvom prípade ide o transponovanie, t.j. prebratie konkrétneho znenia alebo obsahu smernice do vnútroštátneho právneho poriadku členského štátu a v druhom prípade o použitie konkrétnych článkov smernice na konkrétny prípad. Na to, aby bolo možné konštatovať, že smernica 2003/88/ES bola prebratá do zákona č. 315/2001 Z.z. nesprávne, malo byť porovnané znenie zákona o HaZZ v znení pred účinnosťou a po účinnosti (t.j. po prebratí) smernice 2003/88/ES. To, že zákon č. 315/2001 Z.z. výslovne neustanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času ani neobsahuje ustanovenie, stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín, čo pripúšťa aj žalobca, podľa žalovaného neznamená, že smernica 2003/88/ES bola do zákona č. 315/2001 Z.z. prebratá nesprávne; aj keby sa na prípad žalobcu vzťahovala, povinnosťou štátu nebolo skopírovať doslovné znenie každého ustanovenia smernice 2003/88/ES do textu zákona č. 315/2001 Z.z. aj vzhľadom na priamy účinok smernice Európskej únie. Smernica môže byť do vnútroštátneho právneho poriadku prebratá správne, ale nesprávne aplikovaná (napríklad zamestnávateľom). Až nesprávna aplikácia smernice by mohla v konečnom dôsledku založiť prípadný nárok na náhradu škody.

2.2 Bolo potrebné rozlišovať prebratie a aplikáciu smernice. Slovenská republika pri prebratí smernice 2003/88/ES neporušila žiadne predpisy; pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda a tým ani zodpovednosť žalovaného za nároky, uplatňované v tomto konaní. Žalobca mzdové nároky, vyplývajúce z pracovnoprávneho vzťahu, skrýva za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Slovenská republika nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu smernice na pracovnoprávny vzťah žalobcu.

2.3 Súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v tomto konaní.

2.4 Žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody, ktorú v žalobe stanovil veľmi nejasným spôsobom. Žalobca tvrdí, že mu škoda vznikla tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Ak aj súd prvej inštancie dospel k záveru, že služobná pohotovosť je pracovným časom a má sa žalobcovi zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Z judikatúry súdneho dvora vyplývajú všeobecné podmienky pre úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva Únie, ktoré musia byť splnené kumulatívne. Tieto podmienky sú definované nasledovne: 1/ cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva, 2/ porušenie je dostatočne závažné a 3/ medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcovi existuje príčinná súvislosť.

2.5 K forme a spôsobu výpočtu náhrady škody súdneho dvora v rozhodnutí C-429/09 Günter Fuß dôvodil, že smernica 2003/88/ES neobsahuje nijaké ustanovenie, týkajúce sa náhrady škody, vzniknutej porušením jej ustanovení, preto vznik škody musí posudzovať vnútroštátny súd podľa zásad rovnocennosti a efektivity a musí byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením a definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Pre záver, či a

v akej miere došlo v prípade žalobcu k porušeniu práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas bolo potrebné zo strany žalobcu preukázať, či v rozhodnom období skutočne pracoval žalobca nad takýto limit. Žalobca totiž v žalobe nezohľadnil reálne odpracované hodiny vzhľadom na pohotovosť a nadčasy alebo dovolenku a práceneschopnosť, počas ktorých nebol k dispozícii zamestnávateľovi, preto v týchto prípadoch nemožno hovoriť o vzniku škody, aj keď sa žalobcovi tento čas započítaval do odpracovaného času, ktorý mal zaplatený. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období 6 mesiacov, čím sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nezaoberal. Žalobca vychádzal v žalobe iba z priemerných hodnôt odpracovaného týždenného pracovného času, ako aj času odpracovanej pohotovosti, avšak z uvedeného vôbec nevyplýva, či za konkrétne obdobie skutočne dochádzalo k prekročeniu maximálneho limitu pracovného času pri referenčnom období 6 mesiacov. Žalobca dostatočne nepreukázal a ani riadne nezdôvodnil výšku ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená, tabuľky, priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz, preukazujúci výšku ujmy.

2.6 Súd prvej inštancie subsumoval nárok na náhradu škody pod ustanovenia Občianskeho zákonníka v podobe nemajetkovej ujmy. Priznanú výšku nemajetkovej ujmy považuje žalovaný za neprimeranú a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podstatne vyššia. Pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme je tiež nevyhnutné, aby súd zdôvodnil, prečo nebolo pre žalobcu postačujúce zadostučinenie podľa §13 ods. 1 OZ, resp. čím bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, ktorá by odôvodňovala priznanie nemajetkovej ujmy v danej výške. Žalobca nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života, či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku súdom prvej inštancie priznanej sumy. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd priznať iba ako sekundárnu kompenzáciu vtedy, ak by iná náprava nebola možná, resp. ak by sa takáto satisfakcia nezdała postačujúca, avšak vždy len vtedy, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. U žalobcu nebolo preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť, resp. vážnosť v spoločnosti. Žalobca sa žalobou nedomáha, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu do práva na ochranu jeho osobnosti, ani aby sa odstránili následky takéhoto zásahu. Podaná žaloba tak vôbec nerieši údajný protiprávny stav do budúcnosti, ale naopak, vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby. Zo žaloby vyplýva, že žalobca vidí problém vo svojom nedostatočnom finančnom ohodnotení počas služobnej pohotovosti, lebo sa žalobou domáha iba finančného plnenia od Slovenskej republiky. Otáznym zostáva, akú inú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti, kedy musí byť prítomný na pracovisku vzhľadom na to, že tento čas pripadá na nočné hodiny od 22.30 hod. do 05.30 hod., ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne (takmer) vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, prípadne ho plnohodnotne tráviť s rodinou. Žalobca potvrdil, že by chcel, aby sa mu čas pohotovosti započítal do fondu pracovného času. Nič také však v žalobe nežiada a nežiadal to ani od svojho zamestnávateľa. Ak by sa čas pohotovosti započítaval do fondu pracovného času žalobcu, žalobca by musel počas pohotovosti tráviť čas na pracovisku a nemohol by ho tráviť inde, napríklad so svojou rodinou. Z toho vidieť jednoznačný rozpor v tvrdeniach a zámeroch žalobcu a preukazuje to skutočnosť, že žalobcovi žiadna nemajetková ani iná ujma vzniknúť nemohla. Ak by v dôsledku nesprávneho prebratia smernice 2003/88/ES zásah do práv žalobcu pretrvával, bolo by celkom prirodzené, aby sa žalobca domáhal upustenia od takéhoto zásahu u svojho zamestnávateľa v zmysle §13 ods. 1 OZ, čo však v žalobe nežiada, ale domáha sa len finančného plnenia, ktoré má slúžiť ako akási kompenzácia bez toho, aby údajný protiprávny stav bol napravený.

2.7 Žalovaný poukázal na judikatúru SD, ale najmä na rozhodnutia všeobecných súdov SR pre prípad, ak sa odvolací súd nestotožní s jeho názorom, že rozsudok okresného súdu je potrebné zmeniť a žalobu zamietnuť, ktorými preukazoval priemernú výšku nemajetkovej ujmy, priznávanej týmito súdmi, a to približne vo výške 1.000,-Eur až 2.500,-Eur.

2.8 Odvolateľ navrhol pri zamietnutí žaloby mu priznať nárok na náhradu všetkých trov konania v rozsahu 100%, ako aj trov odvolacieho konania.

3. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného žalobca označil rozsudok súdu prvej inštancie za zákonný a vecne správny, odvolanie žalovaného za nedôvodné a neopodstatnené, odvolacie námietky žalovaného v podanom odvolaní sú takmer výlučne len opakovaním tých istých tvrdení a argumentov, ktoré už žalovaný opakovane prednášal v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd prvej inštancie náležite a správne vysporiadal už v odôvodnení napadnutého rozsudku.

3.1 Reagujúc na jednotlivé odvolacie námietky žalovaného, spochybňujúce zákonnosť a správnosť výrokov napadnutého rozsudku, žalobca uviedol, že žalovaným vznesená námietka nedostatku právomoci súdu je účelová a zjavne nedôvodná. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry súdneho dvora vychádzajú z objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. Súdny dvor vo svojej konštantnej judikatúre výslovne vyžaduje od vnútroštátnych súdov, aby správnosť prebratia smerníc kontrolovali, keďže takáto činnosť predstavuje základný kameň, na ktorom je postavená doktrína súdneho dvora o priamych a nepriamych účinkoch a aplikovateľnosti predpisov únie práva vnútroštátnymi orgánmi každého členského štátu. Je potom zjavné a nepochybné, že vnútroštátny súd pri rozhodovaní o individuálnom nároku jednotlivca na náhradu škody (majetkovej a nemajetkovej), vzniknutej porušením únie práva má a musí mať právomoc posudzovať, či vnútroštátna právna norma je v súlade s predpisom únie práva, teda posudzovať aj to, či konkrétna smernica bola do vnútroštátnej úpravy transponovaná správne. Poukázal na rozhodnutia súdneho dvora C-106/89 zo dňa 13.11.1990 vo veci *Marleasing SA proti La Comercial Internacional de Alimentacion SA*, C-456/98 zo dňa 13.07.2000 vo veci *Centrosteeel Srl proti Adipol GmbH*, ako aj na ťažiskový rozsudok súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci *Günter Fuß proti Stadt Halle*. Neexistuje teda žiadny iný orgán než všeobecný súd v civilnom sporovom konaní (v tomto prípade Okresný súd Zvolen ako vecne a miestne príslušný súd prvej inštancie), ktorý by bol vzhľadom na predmet tohto konania oprávnený a súčasne povinný prejednať a rozhodnúť tento spor a v rámci neho si aj prejudiciálne posúdiť súlad a správnosť transpozície smernice do zákona o hasičskom a záchrannom zbere; s touto námietkou žalovaného sa vysporiadal už okresný súd v bode 55 odôvodnenia svojho rozsudku.

3.2 Vo vzťahu k nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, tvrdenej žalovaným už v konaní pred súdom prvej inštancie, odkázal žalobca na svoje podrobné odôvodnenie v žalobe a vo svojom vyjadrení k odporu žalovaného proti platobnému rozkazu zo dňa 31.01.2023 s tým, že žalovaný nevznáša v odvolaní žiadne nové relevantné skutkové či právne argumenty.

3.3 Žalovaný k otázke pôsobnosti smernice 2003/88/ES na príslušníkov HaZZ uvádza rovnaké tvrdenia a argumenty, ako v konaní pred súdom prvej inštancie, ku ktorým sa žalobca už podrobne vyjadril. S poukazom na svoje vyjadrenie zo dňa 09.02.2023 považuje žalobca za nepochybné, že smernica sa v celom rozsahu a bez obmedzenia vzťahuje na činnosť hasičov - príslušníkov HaZZ a teda aj na žalobcu, pričom činnosť hasičov v žiadnom prípade nespadá pod osobitné činnosti služieb civilnej ochrany tak, ako to zjavne účelovo a zavádzajúco tvrdí žalovaný.

3.4 K námietke odvolateľa voči nároku na náhradu škody poukázal žalobca na svoju rozsiahlu argumentáciu v konaní a na to, že žalovaný v podstatnej miere uvádza vecne rovnaké námietky, ktoré už uvádzal v článku IV. Vyjadrenia žalovaného zo dňa 09.02.2023. Nad rámec už uvedené ešte doplnil, že je nesporné, že ako hasič vykonáva určenú služobnú pohotovosť (ktorá mu nie je započítavaná do odpracovaného času a žalovaný ju za pracovný čas nepovažuje), výlučne na svojom pracovisku (na hasičskej stanici), ktorú nemôže opustiť a po celý čas trvania určenej služobnej pohotovosti musí byť v služobnej rovnošate pripravený do 1 minúty opustiť stanicu a vykonať služobný zákrok (pri požiari, živelnnej pohrome a pod.). S poukazom na judikatúru Súdného dvora považuje za nepochybné, že vykonávanú služobnú pohotovosť vrátane jej „neaktívnej časti“ je nevyhnutné považovať za pracovný čas v zmysle článku 2 ods. 1 Smernice bez ohľadu na to, že nie počas celého obdobia určenej služobnej pohotovosti vykonáva „aktívnu činnosť“. Považoval za neakceptovateľné, že žalovaný (štát), ktorý porušuje dlhoročne svoje povinnosti a vedome nerieši a udržiava ním vyvolaný protiprávny stav, vyčíta jednotlivcovi – žalobcovi, že sa domáha odškodnenia ujmy, ktorá mu reálne vznikla a za ktorú zodpovedá štát na základe zásady absolútnej objektívnej zodpovednosti. Len žalovaný má reálne všetky materiálne a formálne prostriedky ako zabezpečiť, aby sa „upustilo od neoprávneného zásahu“ tak, že prijme všetky potrebné legislatívne a vecné opatrenia (novelizáciou zákona o HaZZ a značným rozšírením počtu hasičov), ktorých prostredníctvom budú reálne (teda materiálne, nie len formálne) dosahované všetky ciele sledované Smernicou, vrátane započítavania služobnej pohotovosti do pracovného času a rozvrhnutím služobného času hasičov tak, aby bol reálne dodržiavaný maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas. Žalovaný protiprávny stav reálne nerieši, pretože sa mu zjavne stále „oplatí“ naďalej porušovať práva hasičov namiesto toho, aby vyčlenil potrebné rozpočtové prostriedky na rozšírenie počtu hasičov. Porušovanie práv hasičov nerešpektovaním Smernice je stav, ktorý trvá dlhoročne (t.j. nielen počas žalovaného obdobia) a o ktorého protiprávnosti žalovaný nepochybné vie a musí vedieť, pričom sám žalovaný je pôvodcom tohto protiprávneho stavu. Tento postoj žalovaného je zarážajúci o to viac, že žalovaný minimálne zo všetkých doteraz právoplatne skončených konaní o podobných žalobách hasičov vie a musí vedieť, že jeho procesná obrana a námietky sú nedôvodné.

3.5 Žalobca sa podanou žalobou domáha náhrady škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch za tisícky hodín, počas ktorých boli porušované jeho práva, pričom táto ujma už nemá byť ako inak aspoň čiastočne odškodnená, než poskytnutím peňažnej náhrady. Čas, ktorý mohol venovať rodine, priateľom, odpočinku, nevyhnutnej regenerácii fyzických a psychických síl či akokoľvek inak podľa vlastného uváženia, mu už nikto nevráti a žalovaná náhrada škody v podobe nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje len veľmi čiastočnú a obmedzenú náhradu utrpenej ujmy. V súvislosti s touto námietkou opätovne poukázal na judikatúru Súdneho dvora, konkrétne na rozsudok C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß, podľa ktorého už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe dostatočným dôvodom na domáhanie sa a priznanie nároku na náhradu škody porušením článku 6 písm. b) Smernice. Už len strata času odpočinku, o ktorý dotknutý jednotlivец (hasič) prichádza prekračovaním maximálneho týždenného pracovného času, je dostatočný na priznanie nároku na náhradu škody vzniknutej porušením Smernice bez toho, aby k tomuto následku musel pristúpiť aj akýkoľvek ďalší prípadný následok na osobnostných právach žalobcu.

3.6 Už k samotnej žalobe žalobca priložil relevantné listinné dôkazy - výpis z dochádzkového systému SAP a výplatné pásky za každý mesiac žalovaného obdobia, pričom tieto dôkazy ako ani skutkové tvrdenia ohľadne rozsahu počtu odsľužených hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré sa mu nezapočítavali do odpracovaných hodín, neboli ani žalovaným nijako spochybnené. Žalobca podrobne vyčíslil a preukázal, že jeho priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia dosiahol 51,71 hodín (viď ods. 10 žaloby). Vyjadril presvedčenie, že svoj nárok preukázal a odôvodnil viac než dôkladne a podrobne.

3.7 Žalovanému je nepochybne známa rozhodovacia činnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici v sporoch hasičov, pôsobiacich v obvode Okresného riaditeľstva HaZZ vo Zvolene, kde sa tak prvoinštančný, ako aj následne odvolací súd stotožňovali s dôvodnosťou základu aj výšky žalovanej náhrady škody, ktorá bola vyčíslňovaná rovnakým spôsobom, akým je vyčíslená v prejednávanej veci. Odvolaním napadnutý rozsudok, ktorý je v súlade s touto rozhodovacou praxou súdov, je aj potvrdením princípu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí ako jedného zo základných atribútov princípu právnej istoty.

3.8 Žalobca zdôraznil, že aktuálny právny stav je naďalej taký (a bol takým aj počas celého žalovaného obdobia a roky predtým), že žalovaný vytvoril a zjavne vedome udržiava (proti)právny stav, v ktorom sa cca 30% z celkového odpracovaného času hasiča nepovažuje za pracovný čas, teda hasiči v tomto čase (služobná pohotovosť) síce nevyhnutne sú v práci a sú po celý tento čas k dispozícii svojmu služobnému úradu na okamžité vykonanie služobného zásahu, ale žalovaný (štát) tento čas nepovažuje za odpracovaný pracovný čas. U žalobcu len za samotné žalované obdobie to predstavuje 1.736,91 hodín určenej služobnej pohotovosti.

3.9 Vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora ako aj na rozhodnutia súdov Slovenskej republiky je už len samotná strata času odpočinku sama o sebe dostatočne závažnou na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže len za žalované obdobie žalobca stratil množstvo času, ktorý mohol venovať odpočinku a tým aj nevyhnutnej regenerácii fyzických a psychických síl. Paušálne spochybňovanie, relativizovanie a bagatelizovanie závažnosti vzniknutej mu nemajetkovej ujmy považuje zo strany žalovaného za znevažujúce a nedôstojné, najmä s prihliadnutím na to, aká spoločensky významná, nebezpečná a náročná je práca hasiča.

3.10 V závere článku IV. odvolania žalovaný označuje viaceré rozhodnutia súdov Slovenskej republiky, z ktorých vyvodzuje záver, že „priemerná výška doposiaľ priznanej škody vo vyššie uvedených obdobných rozhodnutiach predstavuje sumu približne 1.000,-Eur až 2.500,-Eur.“ Žalovaný poukazuje na tieto rozhodnutia de facto sám popiera všetky svoje predchádzajúce tvrdenia a argumenty, ktorými sa v konaní a napokon aj v samotnom odvolaní formálne snaží spochybniť dôvodnosť žalovaného nároku. Žalovaný si musí byť vedomý, že neexistuje právoplatné rozhodnutie súdu, ktoré by prisvedčilo jeho argumentácii o správnej transpozícii Smernice a o tom, že právo na maximálny týždenný pracovný čas podľa článku 6 písm. b) Smernice nie je v reálnych podmienkach výkonu služby hasičov – príslušníkov HaZZ porušované; súdy len rozličným spôsobom posudzovali a priznávali žalobcom výšku nemajetkovej ujmy. V nadväznosti na uvedené poukázal na to, že otázka primeranosti výšky žalovaného nároku, vyčísleného rovnakým spôsobom ako to urobil žalobca, bola predmetom posudzovania aj Krajského súdu v Banskej Bystrici (napr. sp.zn.17Co/59/2022 - priznaná suma 3.879,45 Eur s prísl., sp.zn.14Co/34/2022 - priznaná suma 4.196,09 Eur s prísl., sp.zn.17Co/16/2022 - priznaná suma 5.160,35 Eur s prísl., sp.zn.17Co/47/2022 - priznaná suma 3.758,36 Eur s prísl., sp.zn.16Co/26/2022 - priznaná suma 4.335,71 Eur s prísl., sp.zn.16Co/11/2022 - priznaná suma 4.965 Eur s prísl., sp.zn.14Co/36/2022 - priznaná suma 6.167,21 Eur s prísl., sp.zn.16Co/36/2022 - priznaná suma 4.629,59 Eur s prísl., sp.zn.16Co/46/2022 - priznaná suma 5.520,77 Eur s prísl.).

3.11 Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti mal žalobca za to, že odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie je v celom rozsahu nedôvodné a neopodstatnené, žalovaným označované, ale ani žiadne iné odvolacie dôvody, uvedené v §365 C.s.p. nie sú dané a rozsudok súdu prvej inštancie je v celom rozsahu vecne správny a zákonný. Navrhol odvolaciemu súdu rozsudok okresného súdu v celom rozsahu ako vecne správny potvrdiť a priznať mu voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

4. Žalovaný vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu (replike) v plnom rozsahu zotrval na svojom odvolaní a vyjadreniach v spore.

5. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

6. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa §34 C.s.p., vec preskúmal bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa §385 ods.1 C.s.p. len v rozsahu odvolania žalovaného podľa §379 C.s.p. z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa §380 ods.1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie len z formálnych dôvodov podľa §388 C.s.p. (inak ako vecne a právne správny) zmenil.

7. V zmysle §387 ods.1,2 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovaného ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Okresný súd dospel ku správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenia právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil; vykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu a tento zistil úplne a správne. Rozhodnutie odôvodnil v súlade s §220 ods.2 C.s.p. Považujúc odvolanie žalovaného za nedôvodné, odvolací súd sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia stotožňuje, a na doplnenie správnosti jeho dôvodov uvádza:

9. Žalobca v konaní preukazuje, že v žalovanom období (od januára 2020 do novembra 2022) bolo porušované jeho právo na 48 hodinový priemerný týždenný pracovný čas, vyplývajúci z článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, právo na primeraný odpočinok po práci, za čo požaduje od Slovenskej republiky ako členského štátu Európskej únie nahradiť nemajetkovú ujmu vo forme finančného plnenia. Súd prvej inštancie posúdil nárok žalobcu podľa ustanovení zákona o Hasičskom a záchrannom zbere, smernice 2003/88/ES, Ústavy SR, Občianskeho zákonníka a poukázal na judikatúru súdneho dvora EÚ k výkladu pojmu pracovný čas, čas odpočinku, pohotovostná služba na pracovisku a na aplikačný rozsah smerníc.

10. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že žaloba je dôvodná do základu aj výšky.

10.1 Vzhľadom na odvolacie námietky žalovaného krajský súd považuje za potrebné uviesť, že súd prvej inštancie mal právomoc na prejednanie tohto sporu. Súdny prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány (§3 ods. 1 C.s.p.). Spor o náhradu škody, spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno zaradiť medzi súkromnoprávne spory. Je bez právneho významu skutočnosť, že žalovaným v takomto spore je štát, pretože štát môže byť účastníkom občianskoprávných vzťahov a v takom prípade je podľa §21 OZ právnickou osobou. Z judikatúry súdneho dvora jednoznačne vyplýva, že spory o náhradu škody, spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom, majú rozhodovať príslušné vnútroštátne sudy. Ak jedným z predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu žalobcovi spôsobenú porušením práva únie je „dostatočne závažné porušenie právnej normy únie, ktorej cieľom je priznanie práv jednotlivcom“, súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednanom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva únie pri preberaní smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky (zákon č. 315/2001 Z.z.), to znamená skúmať, či zákon o HaZZ zodpovedá cieľom článku 6 písm. b) smernice. Bez posúdenia tejto otázky by nebolo možné rozhodnúť prejednaný spor. Žalovaný nedôvodne vytýkal v odvolaní chýbajúcu právomoc súdu posudzovať súlad zákona o HaZZ so smernicou.

10.2 Súd prvej inštancie dospel k správneému záveru, že cieľ článku 6 písm. b) smernice (t.j. neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín vrátane nadčasov) nebol v prípade zákona o HaZZ naplnený. Vo všeobecnosti platí, že smernica ako špecifický prameň práva únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozičných opatrení vo svojom právnom poriadku. Na tento účel musia byť ustanovenia smernice prebraté tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná, aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť a aby sa prebratím smernice do vnútroštátneho práva dosiahol stav, ktorý je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť v členskom štáte. Z hľadiska prejednávaneho sporu článok 6 písm. b) smernice jednoznačne stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín; žalovaný prebral smernicu 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z.

10.3 Podľa §85 ods. 1 zákona o HaZZ služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu; služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne (§85 ods. 2 prvá veta citovaného zákona). Podľa §86 ods. 1,2 zákona č. 315/2001 Z.z. služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne; nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov; pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín; celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. Služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa §86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času (§92 ods. 1). Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že zákon oddeľuje vykonávanie štátnej služby príslušníka HaZZ v rámci služobného času a vykonávanie štátnej služby príslušníka HaZZ v rámci určenej služobnej pohotovosti, pretože služobná pohotovosť príslušníka HaZZ bezprostredne nadväzuje na jeho služobný čas. Výsledkom uvedenej úpravy je záver, že hoci v obidvoch prípadoch ide o výkon štátnej služby, služobná pohotovosť sa nezapočítava do služobného času príslušníka HaZZ. Smernica 2003/88/ES v článku 2 bod 1,2 ustanovuje, že pracovný čas predstavuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi a (alebo) praxou a čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

10.4 Z uvedeného vyplýva, že čas určenej služobnej pohotovosti príslušníka HaZZ má byť súčasťou služobného času, pretože nejde o čas odpočinku. Zákon č. 315/2001 Z.z. tak jednoznačne v rozpore so smernicou 2003/88/ES zo služobného (pracovného) času príslušníka HaZZ vyčleňuje čas určenej služobnej pohotovosti. Smernica 2003/88/ES pritom neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v smernici. Posudzované ustanovenia zákona o HaZZ §85 ods. 1,2, §86 ods. 1,2 a §92 ods. 1 boli prakticky v totožnom znení súčasťou zákona č. 315/2001 Z.z. v pôvodne prijatom znení, účinnom od 01.04.2002. Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie dňa 01.05.2004 došlo k zmene uvedených ustanovení zákonom č. 82/2009 Z.z. s účinnosťou od 01.04.2009, kedy sa v ustanovení §86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. zakotvilo, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie štyroch mesiacov (z pôvodného rozvrhnutia na obdobie celého kalendárneho roka) a v ustanovení §92 zákona č. 315/2001 Z.z. sa rozčlenil výkon služobnej pohotovosti na služobnú pohotovosť, ktorá bezprostredne nadväzuje na služobný čas (§92 ods. 1) a služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času (§92 ods. 2). Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 82/2009 Z.z. dôvodom úpravy malo byť zosúladenie s právom Únie.

10.5 Ku ďalšej zmene uvedených ustanovení došlo zákonom č. 400/2011 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2012, kedy sa v §86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. zakotvilo, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov (z dôvodovej správy k zákonu č. 400/2011 Z.z. nevyplýva dôvod tejto zmeny). Z toho vyplýva záver, že žalovaný v rámci preberania smernice 2003/88/ES po vstupe do Európskej únie nezohľadnil skutočnosť, že pracovná (služobná) pohotovosť predstavuje pracovný (služobný) čas pracovníka. Neobstojí preto tvrdenie žalovaného, že nebolo preukázané nesprávne prebratie (transpozícia) smernice 2003/88/ES, resp. že žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z.z. nie je v rozpore so smernicou 2003/88/ES.

11. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd aj argumentáciu žalovaného, v rámci ktorej poukazoval na rozdiel medzi prebratím smernice 2003/88/ES na jednej strane a aplikáciou smernice 2003/88/ES na strane druhej s tým, že na aplikácii smernice 2003/88/ES sa nepodieľa. Skutočnosť, že žalovaný sa priamo nepodieľa na aplikácii smernice 2003/88/ES, resp. zákona č. 315/2001 Z.z. vo vzťahu k

žalobcovi, je z hľadiska prejednávaneho sporu bez právneho významu, pretože v zmysle článku 29 smernice 2003/88/ES je táto smernica adresovaná členskými štátmi únie; žalovaný ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. V prípade nesplnenia tejto povinnosti je štát (žalovaný) zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Keďže smernica 2003/88/ES je určená žalovanému (štátu), ktorý zodpovedá za jej správne prebratie, v konaní o náhradu škody, spôsobenej nesprávnym prebratím smernice do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaný žalovaný (štát). Obrana žalovaného v spore nedostatkom pasívnej legítimácie je bezpredmetná.

12. Súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru, že smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na žalobcu ako príslušníka HaZZ. Žalovaný nedôvodne namietal, že v prípade žalobcu nejde o mestského hasiča ako vo veci C-429/09, resp. že smernica 2003/88/ES sa na žalobcu nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože to neumožňuje charakter vykonávaných činností a rozvrh služobného času, keďže činnosť žalobcu patrí medzi odvetvia a činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Súd prvej inštancie popri znení smernice správne pri rozhodovaní vychádzal aj z príslušnej judikatúry súdneho dvora EÚ, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva Únie, ktorý podal súdny dvor (rozsudok C-261/21 zo dňa 07.07.2022).

12.1 Obrana žalovaného je založená na všeobecnej polemike so závermi súdu prvej inštancie bez dopadu na závažnosť rozhodnutí súdneho dvora, od ktorých niet dôvod ani možnosť sa odchyliť vzhľadom na obdobné skutkové okolnosti prípadu. Súdny dvor rozhodol, že článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi; tiež rozhodol, že smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám. Na účely smernice 2003/88/ES nemôže byť pojem pracovníka vykladaný rôzne podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ale má autonómny význam vlastný právu Únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať nijaký dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Únie. Skutočnosť, či je niekto podľa vnútroštátneho práva profesionálny alebo dobrovoľný hasič nie je relevantná na účely charakteristiky pracovníka, na ktorého sa vzťahujú ustanovenia smernice 2003/88/ES (C-397/01 až C-403/01 vo veci Pfeiffer, body 52 a 55, C-429/09 vo veci Fuß, bod 27 až 30, C-518/15 vo veci Matzak).

12.2 Vzhľadom na uvedené je nedôvodná odvolacia námietka žalovaného o tom, že smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na žalobcu ako príslušníka HaZZ a bez právneho významu je aj fakt, či takýto príslušník plní svoje úlohy v pracovnom (služobnom) pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členskými štátmi maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovoliavať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (C-429/09 vo veci Fuß, body 33 až 35). Členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 vo veci Pfeiffer bod 99, C-429/09 vo veci Fuß, body 35 a 52). Súdny dvor tiež opakovane judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 vo veci Pfeiffer, bod 95) a konštatoval, že pracovná pohotovosť, vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa, sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (C-437/05 vo veci Vorel, bod 27). Osobitne v prípade hasičov súdny dvor potvrdil, že pracovný čas, zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas, ustanovený smernicou 2003/88/ES (C-429/09 vo veci Fuß, C-52/04 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg).

12.3 Keďže žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, celý čas služobnej pohotovosti je potrebné započítať do pracovného času žalobcu. Bez

vplyvu na porušenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada (§122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z.). Záver, že čas služobnej pohotovosti žalobcu je potrebné započítať do jeho pracovného času, vyplýva aj z aktuálnej judikatúry súdneho dvora, podľa ktorej, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka, vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia, uložené tomuto pracovníkovi počas doby pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje, a venovať tento čas svojim vlastným záujmom, predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (rozsudky C-214/20 zo dňa 11.11.2021, C-580/19 zo dňa 09.03.2021, C-107/19 zo dňa 09.09.2021 a C-344/19 zo dňa 09.03.2021). Tento záver sa vzhľadom na skutkové okolnosti prejednávaneho sporu plne vzťahuje aj na žalobcu.

12.4 Nesprávny je názor žalovaného, že článok 17 ods. 1 smernice 2003/88/ES umožňuje odklon od článku 6 smernice 2003/88/ES v prípade príslušníkov HaZZ; tento článok sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje. Vzťahuje sa len na vrcholových riadiacich pracovníkov alebo iných osôb s právomocou nezávislého rozhodovania, rodinných pracovníkov alebo pracovníkov, slúžiacich náboženské obrady v kostoloch a náboženských spoločenstvách. Pracovníkov protipožiarnej služby a služby civilnej ochrany, na ktorých poukazuje žalovaný v podanom odvolaní, sa týka článok 17 ods. 3 smernice, ktorý však na druhej strane neumožňuje odklon od článku 6 smernice (len odklon od článkov 3, 4, 5, 8 a 16 smernice 2003/88/ES).

13. Právny poriadok Slovenskej republiky nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva Únie. Takúto právnu úpravu neobsahuje ani zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

13.1 Súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analogia podľa §11 až §13 OZ). Žalovaný nesprávne namieta, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu, pretože z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca v rozpore s článkom 6 písm. b) smernice 2003/88/ES v žalovanom období od januára 2020 do novembra 2022 odpracoval počas služobnej pohotovosti zmeny, ktoré mu neboli (v rozpore s čl. 2 smernice č. 2003/88/ES) započítané do fondu odpracovaného (služobného) času a odpracoval tak v priemere viac ako 48 týždenne; za tento zásah do práv žalobcu na súkromný a rodinný život ako aj zásah do práva na ochranu jeho zdravia mu patrí nárok na primerané odškodnenie.

14. Odvolací súd nesúhlasí s námietkou žalovaného, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa §13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého možno žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadost'učinenie podľa §13 ods. 1 OZ a neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu v spoločnosti. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia a právo na súkromie) a jeho okolnosti nemožno podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti. Z ustanovenia §13 ods. 1 OZ vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadost'učinenie, pričom týmto zadost'učinením sa rozumie morálna satisfakcia; v tejto súvislosti krajský súd odkazuje aj na dôvody súdu prvej inštancie (bod 42 odôvodnenia). Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa §13 ods. 1 OZ nejavila ako postačujúca.

14.1 Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (t.j. žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia, nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát); rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Aj z formulácie §13 ods. 2 OZ vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

14.2 V prejednávanej veci boli splnené potrebné tri podmienky na priznanie nároku na náhrady škody (nemajetkovej ujmy) od štátu, keďže cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné (prvá podmienka), musí existovať škoda (druhá podmienka) a musí

byť priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom (tretia podmienka); zodpovednosť za neprijatie opatrení, nevyhnutných na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas hasičov v súlade so služobným časom v zmysle článku 2 a článku 6 písm. b) smernice, nesie žalovaný.

15. Žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobný úrad), musí tam byť fyzicky prítomný a bez ohľadu na to, že nemusí byť aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti a že má vytvorené podmienky na oddych, resp. spánok, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti; je oddelený od svojho vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám je prakticky vylúčená. Právo žalobcu na odpočinok bolo permanentne niekoľko rokov porušované napriek tomu, že žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy a preto bolo dôležité, aby mal možnosť si po práci odpočinúť. Služobný čas žalobcu má byť rozvrhnutý tak, aby nedochádzalo k porušovaniu jeho práv, vyplývajúcich zo smernice 2003/88/ES. K porušeniu práv žalobcu pritom dochádza práve výkonom služobnej pohotovosti nad rámec času, stanoveného smernicou. Nemajetkovú ujmu nie je možné nahradiť inak z dôvodu, že uplynutý čas žalobcovi nemožno vrátiť a nemôže ho už stráviť inak. Vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov, ako to namietal žalovaný v podanom odvolaní.

16. Neobstojí ani argumentácia žalovaného, že nemôže byť stranou sporu o ochranu osobnosti, pretože ustanovenia o ochrane osobnosti boli aplikované len na základe analógie ako podklad pre určenie výšky nemajetkovej ujmy žalobcu, kým predpoklady zodpovednosti žalovaného za spôsobenú škodu (nemajetkovú ujmu) boli aplikované na základe judikatúry SD EÚ.

17. Žalobca sa domáhal v tomto konaní zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy v sume 5.334,42,- Eur. Zo súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca v rozpore s čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES v žalovanom období odpracoval hodiny v zmenách v služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli (v rozpore s čl. 2 smernice č. 2003/88/ES) započítané do fondu odpracovaného (služobného) času. Zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že tento v uvedenom období pracoval v priemere viac ako 48 týždenne, bol preukázaný; za tento zásah do práv žalobcu na súkromný a rodinný život ako aj zásah do práva na ochranu jeho zdravia mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Okresným súdom prísúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje náhrady priznávané súdmi v obdobných prípadoch.

18. Pokiaľ žalovaný v odvolaní poukazoval na rozhodnutia iných okresných či krajských súdov, v ktorých tieto priznali žalobcom nemajetkovú ujmu vo výške do 2.500,- Eur, odvolací súd odkazuje na právnu úpravu náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle §11 a nasl. OZ, podľa ktorých určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy závisí od voľnej úvahy súdu. Okresný súd v prejednávanej veci správne prihliadol na okolnosti, za ktorých ku vzniku ujmy došlo (nesprávna transpozícia smernice č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z.), na následky, ktoré žalobcovi vznikli (zásah do súkromného života žalobcu, strata práva na odpočinok); priznaný nárok považoval aj odvolací súd za primeraný. Argumentácia súdu prvej inštancie bola aj v tejto časti správna, preto sa odvolací súd v plnom rozsahu s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy stotožnil.

18.1 Vo vzťahu ku odvolacím námietkam žalovaného ohľadom výšky priznaného nároku, na ktoré reagoval vo vyjadrení k odvolaniu v konkrétnostiach žalobca, a s ktorými sa už v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadal aj súd prvej inštancie, krajský súd už nepovažuje za potrebné osobitne uvádzať žiadne skutočnosti.

18.2 Pokiaľ sa pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy okresný súd inšpiroval podkladmi zo mzdového programu žalobcu, podľa názoru krajského súdu mu takýto postup nemožno vytknúť; jeho rozhodnutie možno aj práve preto považovať za preskúmateľné a zrozumiteľné vo vzťahu ku uplatnenému nároku.

19. Podané odvolanie nebolo spôsobilé spochybníť správnosť rozhodnutia okresného súdu; odvolací súd ho preto podľa §387 ods.1, 2 C.s.p. v celom rozsahu potvrdil, a to aj vo výroku o trovách konania, ako výroku závislom (§379 písm. a/ C.s.p.).

20. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa §396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p.

20.1 Žalobca bol v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešný, preto mu odvolací súd proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (100 %); z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp.zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp.zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp.zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O výške náhrady trov odvolacieho konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§262 ods. 2 C.s.p.).

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods.2 veta druhá C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa §357 písm. a) až n) (§421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa §421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b)(§422 ods. 1 C.s.p.). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§424 C.s.p.). Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa §77 (§425 C.s.p.). Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§427 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§428 C.s.p.). Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje a e) podpis. (§ 127 ods. 1 C.s.p.). Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa §429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.